

ΑΡΧΗ 1ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ
ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Ubi Hercules, e somno excitatus, gregem aspexit et partem abesse sensit, pergit ad proximam speluncam; sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confusus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovum mugitus ex speluncā audītus Herculem convertit. Tum Cacus, vi prohibēre eum conātus, Herculis clavā interficitur.

.....
Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx līberique»? Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur; nisi filium habērem, lībera in līberā patriā mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futūra sum: at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «**sed postquam boum vestigia ... Herculis clavā interficitur**» και «**Quamvis infesto et mināci animo perveneras ... aut longa servitus manet**».

Μονάδες 20

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (Σ) ή Λανθασμένες (Λ):

1. Το πρώτο μεγάλο δάνειο των Ρωμαίων από τους Έλληνες ήταν το αλφάβητό τους.
2. Ο Λίβιος Ανδρόνικος μετέφρασε στα λατινικά την *Ιλιάδα* του Ομήρου.
3. Η σχέση του Ρωμαίου λογοτέχνη με το ελληνικό πρότυπο είναι η δημιουργική πρόσληψη («imitatio») και ο ανταγωνισμός («aemulatio»).
4. Τα *Γεωργικά* (*Georgica*) είναι έργο του Κόιντου Οράτιου Φλάκκου.
5. Ο Προπέρτιος επινόησε και καλλιέργησε την ποίηση της εξορίας.

Μονάδες 10

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω αποσπάσματα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:
βοδινό, ευγενής, δωμάτιο, πυγμαχία, διαμονή.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ1α. «**Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit?**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τις τρεις (3) αντωνυμίες (μονάδες 3) και να τις μεταφέρετε στον ίδιο τύπο, στον άλλο αριθμό (μονάδες 3).

μονάδες 6

Γ1β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

gregem (το πρώτο του α΄ κειμένου)	: την ονομαστική πτώση, στον ίδιο αριθμό
vestigia	: την αιτιατική πτώση, στον άλλο αριθμό
mugītus	: τη δοτική πτώση, στον ίδιο αριθμό
vi	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
ira	: την αιτιατική πτώση, στον ίδιο αριθμό
mater	: τη γενική πτώση, στον άλλο αριθμό
liberā (patriā)	: τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου, στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση
diu	: τον συγκριτικό βαθμό

μονάδες 9

Μονάδες 15

Γ2α. «**Ubi Hercules ... Herculis clavā interficitur**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τα τρία (3) απαρέμφατα (μονάδες 3) και να τα μεταφέρετε στον παρακείμενο, στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

μονάδες 6

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ρήματα:

vidit	: την αφαιρετική πτώση στο σουπίνο
interficitur	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα, στην άλλη φωνή
potuisti	: τον ίδιο τύπο στην υποτακτική του ενεστώτα
cecidit	: το απαρέμφατο του ενεστώτα, στην ίδια φωνή
perveneras	: τη γενική πτώση του γερουνδίου
succurrit	: τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα, στην ίδια φωνή
oppugnarētur	: το γερουνδιακό στη γενική ενικού, στο θηλυκό γένος
habērem	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου, στην ίδια φωνή
pati	: το β΄ ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα

μονάδες 9

Μονάδες 15

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

bovum:	είναι	στο
clavā:	είναι	στο
populāri:	είναι	στο
mei:	είναι	στο
mors:	είναι	στο

μονάδες 10

Δ1β. «**cum in conspectu Rōma fuit**»: Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της (μονάδες 3).

μονάδες 5

Μονάδες 15

Δ2α. «**sed postquam boum vestigia foras versa vidit, confūsus gregem ex loco infesto amovēre coepit. Sed bovum mugītus ex speluncā audītus Herculem convertit**»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε τους εμπρόθετους προσδιορισμούς που δηλώνουν τόπο (μονάδες 2) και να τους μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνεται η κίνηση προς τόπο (μονάδες 4).

μονάδες 6

Δ2β. «**si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet**»: Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδες 3) και να το μετατρέψετε έτσι ώστε να δηλώνει υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (αντίθετο του πραγματικού) για το παρόν (μονάδες 2), υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα (αντίθετο του πραγματικού) για το παρελθόν (μονάδες 2), καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή (μονάδες 2).

μονάδες 9

Μονάδες 15

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ωρα δυνατής αποχώρησης: 17.00.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

Fortuna Bona!

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 3 ΣΕΛΙΔΕΣ